

IT in de productiekolom van voedsel van groot belang!

Een gesprek met Aalt Dijkhuizen, manager Corporate Strategy and Development

Nutreco International BV, Veerstraat 38, Pb. 220, 5830 AE Boxmeer

telefoon (0485) 58 94 46, telefax (0485) 57 39 93

e-mail: aalt.dijkhuizen@nutreco.com

Ing. A.J.G. Helwig

Aalt Dijkhuizen is oud-voorzitter van VIAS. Na een wetenschappelijke loopbaan verruilde hij op 1 september 1998 de universiteit voor een managementfunctie bij de hoofddirectie van Nutreco. In het hoofgebouw van Nutreco in Boxmeer spreken we over VIAS toen en nu en over de rol van ICT in zijn werk.

Prof.dr.ir. Aalt A. Dijkhuizen is een boerenzoon. 45 jaar geleden geboren op een melkveehouderijbedrijf in zuid-west Drenthe. Omdat hij van plan was samen met zijn broer het ouderlijk bedrijf te gaan runnen, ging hij in 1969 naar de HLS in Dronten (Veeteelt).

Daar kreeg hij echter de smaak van het studeren te pakken en werd daarom geen boer maar student aan de Landbouww Universiteit in Wageningen. Hij ging Agrarische Economie studeren met Veeteelt als tweede richting. Het accent lag daarbij op de praktische toepassing: dichtbij het boerenbedrijf en het productieproces.

Daarna promoveerde hij in Utrecht bij de Faculteit Diergeneeskunde op het onderwerp "Economische aspecten van dierziekten bij melkvee". Toen volgde daar een periode van onderzoek doen en lesgeven. In 1992 werd hij hoogleraar "Economie van dierziekten" aan de Landbouww Universiteit, met nog steeds ook een taak op het gebied van onderwijs en onderzoek aan de Faculteit Diergeneeskunde. Zijn onderzoek richtte zich vooral op de "tools" die kunnen dienen bij het ondersteunen van beslissingen die de individuele boer dagelijks moet nemen.

Dat niet alleen. Ook voor beslissingen die de overheid op het gebied van de diergezondheidszorg neemt werd ondersteuning gezocht. Het ging kortweg gezegd om: "informatie, gegevensstromen en (tools voor het) ondersteunen van beslissingen".

VIAS

Aalt Dijkhuizen is in VIAS-kring geen onbekende. Hij was vanaf 1990 vier jaar voorzitter van het VIAS-bestuur. Een goede keus kun je zeggen van degenen die hem indertijd in die functie gekozen hebben. Want hij is wetenschappelijk gevormd, gericht op economie en veehouderij en vertrouwd met het ondersteunen van beslissingen door gebruik te maken van de hulpmiddelen die de informatica biedt.

Terugkijkend op zijn VIAS-voorzitterschap zegt Aalt Dijkhuizen dat hij dan denkt aan een geweldig goede tijd. Het was een echt multidisciplinair geheel: niet alleen onderzoekers, maar ook praktijkmensen en anderen. Een uitstekende club om contacten op te doen, initiatieven te ontplooiën, zaken te stroomlijnen, groepen bijeen te brengen op studiemiddagen, enz. Daar was toen veel behoefte aan. Men wilde graag gedachten en ervaringen uitwisselen over nieuwe ontwikkelingen en toepassingen en inleiders aanhoren.

IT economisch rendabel

Een tweetal promovendi van Aalt Dijkhuizen hebben hun promotie-onderzoek gericht op het vaststellen van het economisch rendement van IT-toepassingen op veehouderijbedrijven.

De eerste was Jos Verstegen, die daarop begin 1998 is gepromoveerd. Hij vond een sterk positief effect op het economisch resultaat op varkensbedrijven door toepas-

sing van managementinformatiesystemen. Later is dit onderzoek - in samenwerking met het ATC - herhaald maar nu op melkveebedrijven en werd eveneens een duidelijk positief economisch rendement gevonden. Het andere onderzoek is uitgevoerd door Marcel van Asseldonk, die daarop 5 februari van dit jaar is gepromoveerd. Zijn onderzoek was gericht op het gebruik van IT-tools als stappentellers (activiteitsmeters), melkmeters en drachtigheidstesters op melkveebedrijven. Daarbij werd nauw samengewerkt met de vakgroep Informatica van de Landbouww Universiteit, de Universiteit van Texas, het NRS en Nedap (Hengelo). Ook hij vond een duidelijk positief economisch rendement, zowel op Nederlandse als op (de veel grotere) Texaanse melkveebedrijven.

Een voorbeeld van beslissingsondersteuning voor de overheid is de betrokkenheid van de groep van Aalt Dijkhuizen bij de recente varkenspestproblemen. Daarbij ging het om simulatie-onderzoek op basis van een lawine aan ongeordende gegevens en om heel praktische vragen. Hierbij waren zowel dierenartsen, zoötechnici als IT-ers betrokken. In het algemeen gold voor zijn groep dat de projecten extern werden gefinancierd. Dat betekent: duidelijke vragen en duidelijke antwoorden!

"Het werken met externe financiering, het multidisciplinaire veld en het samenwerken met veel verschillende instanties waardoor weer nieuwe ideeën ontstonden was mijn lust en mijn leven!", concludeert Aalt Dijkhuizen. "Externe financiering betekent dat je binnen de universitaire wereld een soort eigen, redelijk zelfstandig bedrijfje hebt. Hoe meer geld je binnen haalt, des te groter word je en des te meer kan je doen. We waren door de jaren heen gegroeid naar een groep van al met al zo'n 20 tot 25

Figuur 1 – Aalt Dijkhuizen, oud-voorzitter van VIAS

extern gefinancierde mensen. Een druk bestaan, ook al omdat er veel internationaal werd gedaan en er dus veel gereisd moest worden.”

Van wetenschap naar bedrijfsleven

Toen hem gevraagd werd om de overstap van de Landbouwniversiteit naar Nutreco te maken heeft Aalt Dijkhuizen toch diep moeten nadenken. Het kostte moeite om wat hij had los te laten en dat te ruilen voor een managementfunctie in de agribusiness die niets met “research & development” te maken zou hebben. Toch zag hij ook de andere kant. Er werd hem eigenlijk een voor slechts weinigen weggelegde kans geboden om na al die jaren universiteit alsnog over te stappen naar het bedrijfsleven.

“En omdat ik de lopende promotie-projecten nog help begeleiden en afronden, blijf ik voorlopig nog betrokken bij het onderzoek, zij het op afstand. Overigens bevalt het mij uitstekend bij Nutreco. Ik ben me in de relatief korte tijd dat ik daar nu werk al volledig thuis gaan voelen.”

Naast enkele specifieke projecten krijgt Aalt Dijkhuizen vooralsnog alle ruimte voor een brede en algemene bedrijfsoriëntatie, met een kennismakingsronde langs alle vestigingen. Nutreco is een zeer divers bedrijf.

Nutreco International BV

Nutreco is een groot internationaal concern, met ruim 60 vestigingen in meer dan

15 landen, waar zo'n 7000 mensen werken die gezamenlijk een omzet van ongeveer vijf miljard gulden maken. De “core-business” van Nutreco is de productie van vee- en visvoer (met name voor koeien, varkens, kippen, zalm en forel). De activiteiten worden steeds meer uitgebreid richting de volledige productiekolom: van fokkerij naar slachterij (Nutreco Agriculture) en van visbroederij naar visverwerking (Nutreco Aquaculture). Aflevering vindt plaats op groothandelniveau. Op deze wijze kan op basis van de informatiestroom terug in de productiekolom snel worden ingespeeld op de behoeften van de markt en kunnen garanties afgegeven worden over bijvoorbeeld levering van constante kwaliteit en optimale voedselveiligheid. Dit is voor de kolom van groot belang.

Wat varkens betreft zit Nutreco bijvoorbeeld sterk op de baconmarkt in Engeland en doet daar zaken met retailers als Tesco en Atsa. Deze bedrijven stellen hoge eisen aan de productiekolom.

Nutreco is sinds juni 1997 beursgenoteerd en internationaal wordt een omzetgroei bereikt van meer dan 10% per jaar. In Canada, Noorwegen, Chili en Japan wordt veel gedaan aan de groeiemarkt van zalm en forel. Nutreco heeft ook in agriculture een wereldwijde groei-strategie. Overname van geschikte bedrijven gevolgd door incorporatie wordt nagestreefd. De aandacht gaat daarbij niet alleen uit naar West-Europa, maar ook naar landen als Polen en Hongarije, en opties in Azië en Zuid-Amerika worden in ogenschouw genomen.

“Interessant, maar complex!”, vindt Aalt Dijkhuizen.

Nutreco is in Nederland het grootste particuliere veevoerbedrijf. Gehave het grootste coöperatieve veevoerbedrijf. De coöperatie Dumeco slacht de meeste varkens, met Nutreco als tweede. Met Sturko hebben deze drie ongeveer tweederde van de Nederlandse varkensmarkt in handen. Daarnaast heeft Nutreco ook een groot marktaandeel in de pluimveekolom (voer, fokkerij, slachterij).

Nutreco heeft bewust veel aandacht voor zijn human resources. Door te letten op de sterke en zwakke kanten van iedere individuele persoon in het bedrijf en daarop het werk en de bijscholing af te stemmen, worden ieders capaciteiten in het voordeel van zowel werkgever als werknemer optimaal benut. Job rotation is binnen zo'n groot internationaal bedrijf met allerlei sectoren een voorhanden zijnd hulpmiddel. Er worden ook veel gerichte en professioneel opgezette cursussen gegeven.

Automatisering

De financiële rapportage is voor alle bedrijven binnen Nutreco geautomatiseerd en gestandaardiseerd. De voor het management benodigde gegevens kunnen zo op eenzelfde manier, op eenzelfde moment en zeer frequent centraal op tafel komen.

Ook de gang van een voermiddel via planning, samenstelling, transport, bestelling, aflevering, facturering in kleine tot zeer grote hoeveelheden, is een dankbaar automatiseringsproject omdat het alternatief - met briefjes - erg gevoelig is voor menselijke fouten en veel trager werkt. Een geautomatiseerde kwaliteitsbewaking en controle is bovendien beter uit te voeren. Als er iets gebeurt, dan moet je voor je retailer de hele

Figuur 2 – Nutreco is een groot internationaal concern, met ruim 60 vestigingen in meer dan 15 landen, waar zo'n 7000 mensen werken die gezamenlijk een omzet van ongeveer vijf miljard gulden maken.

gang van zaken in kaart kunnen brengen. Als je het over automatisering hebt, dan kom je vanzelf op het onderwerp millenniumprobleem uit. Uiteraard heeft Nutreco dit ook (tijdig) bekeken. Onaangename verrassingen hebben zich niet voorgedaan.

Nutreco heeft een intern, internationaal computernetwerk dat alle vestigingen verbindt. Op Internet heeft Nutreco een eigen site: www.nutreco.com en praktisch alle medewerkers hebben op elk moment toegang tot dit net.

Het beleid is er op gericht om iedere medewerker uit te rusten met een laptop computer met modemkaart. Hiermee kan men op elk moment en op praktisch elke plaats het Nutreco-net op. De nog aanwezige desktop PC's worden geleidelijk omgeruild voor zo'n handige actetas computer die overal: op kantoor, thuis, in de hotelkamer, enz. gebruikt kan worden. Toch streeft Nutreco er niet naar om steeds maar vooraan te lopen als het gaat om het implementeren van de nieuwste IT-snufjes. Nieuwe hard-

en software brengt tijdrovende (en dus geldverslindende) instructies en inwerktijden met zich mee.

De IT-manager kiest de nieuwe hard- en software. De systeembeheerder zorgt in samenwerking met het IT-team voor de implementatie op een bepaald moment. Momenteel bestaat het basisplatform uit Windows '95 met het Microsoft Office pakket. Voor communicatie en databasemanagement is het Lotusplatform gekozen. Tegelijk met het vervangen van een PC wordt ook overgegaan op de nieuwste softwareversies van onder andere Microsoft.

EFITA

EFITA is de federatie van de agrarisch gerichte informaticoverenigingen in diverse Europese landen. VIAS is lid van deze federatie. Aalt Dijkhuizen is in 1997 gekozen als President-Elect van EFITA. Dat betekent dat hij twee jaar later President wordt, dus

dit jaar (september) tijdens het EFITA-congres in Bonn. De afsluiting van zijn periode als President van EFITA zal het EFITA-congres van 2001 in Nederland zijn.

Hoewel nog gekozen toen hij aan de universiteit werkte heeft Aalt Dijkhuizen er nu zin in deze functie vanuit het bedrijfsleven te vervullen. Hij verwacht dat de omvang van de werkzaamheden mee zal vallen en dat veel via e-mail gedaan zal kunnen worden.

Agro Informatica

Aalt Dijkhuizen vindt dat AI de laatste tijd sterk is verlevendigd. Er is meer algemene informatie in te vinden. De rubriek "Korte Berichten", inlegfolders, ed. zijn prettig om te lezen. Maar er staan soms ook nog wel eens lange, taaie verhalen in. Voor hemzelf als ex-onderzoeker is dit niet zo'n probleem, maar in een bedrijf is dat niet te verteren. Het raakt niet meteen. Bedrijfsreportages, voorbeelden, interviews, ervaringen met bepaalde implementaties, adviezen, nieuwe ontwikkelingen spreken meer aan. Vooral als die luchtig en beeldend worden gepresenteerd. Hierdoor raken ook andere lezers dan de pure IT-liefhebbers geïnteresseerd. @

